

Na podlagi druge alineje četrtega odstavka 94. člena Zakona o oskrbi z električno energijo (Uradni list RS, št. 172/21) in soglasja Agencije za energijo št. 411-23/2022/5 z dne 15. 12. 2022, izdaja Borzen, d.o.o. naslednja

PRAVILA **za organiziranje platforme operaterja trga za izravnalno energijo**

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen **(vsebina)**

Pravila za organiziranje platforme operaterja trga za izravnalno energijo (v nadaljnjem besedilu: pravila) urejajo način izvajanja organiziranja platforme operaterja trga za izravnalno energijo, in sicer:

- organiziranje platforme operaterja trga za izravnalno energijo,
- članstvo na platformi operaterja trga za izravnalno energijo,
- način sodelovanja na platformi operaterja trga za izravnalno energijo,
- poročanje in obveščanje o platformi operaterja trga za izravnalno energijo in
- obračun in finančno poravnavo poslov, sklenjenih na platformi operaterja trga za izravnalno energijo.

2. člen **(pomen izrazov)**

(1) Izrazi, uporabljeni v teh pravilih pomenijo:

- **izravnava odstopanj** je izravnava, kot je opredeljena v 10. točki 2. člena Uredbe (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije (prenovitev) (UL L št. 158 z dne 14. 6. 2019, str. 54);
- **klirinški agent** je operater trga ali druga pravna oseba, na katero operater trga prenese izvajanje obračuna in finančne poravnave terjatev in obveznosti iz naslova platforme za izravnalno energijo;
- **obračunski interval** je interval izmenjave električne energije, na katerega se nanašajo ponudbe za nakup in prodajo električne energije in v katerem se realizira predaja in prevzem električne energije med osebama, za kateri se je sklenil posel na platformi za izravnalno energijo;
- **pravila klirinškega agenta** so pravila, ki jih sprejme in objavi klirinški agent in med drugim zajemajo določbe glede obračuna ter finančne poravnave poslov, sklenjenih na platformi za izravnalno energijo in jih operater trga objavi na svoji spletni strani;
- **trgovalna aplikacija za organiziranje platforme za izravnalno energijo** je programska oprema, na kateri se izvaja trgovanje na platformi za izravnalno energijo;
- **trgovanje znotraj dneva** je organizirano sprotno trgovanje, ki poteka za dan vnaprej in se zaključi pred začetkom obračunskega intervala, za katerega poteka trgovanje.

(2) Drugi izrazi, uporabljeni v teh pravilih, ki niso opredeljeni s temi pravili, imajo enak pomen, kot jih določajo:

- zakon, ki ureja oskrbo z električno energijo,
- sistemska obratovalna navodila, izdana s strani sistemkega operaterja,
- pravila, ki urejajo delovanje ponudnikov storitev izravnave na izravnalnem trgu ELES in
- pravila, ki urejajo delovanje trga z električno energijo.

II. PLATFORMA ZA IZRAVNALNO ENERGIJO

3. člen (operater trga)

(1) Operater trga organizira platformo operaterja trga za izravnalno energijo v Republiki Sloveniji kot izvajalec gospodarske javne službe dejavnosti operaterja trga z električno energijo, pri čemer sta njegovi temeljni funkciji postavitve pravil za organiziranje platforme operaterja trga za izravnalno energijo na podlagi javnega pooblastila in organiziranje platforme operaterja trga za izravnalno energijo (v nadaljnjem besedilu: platforma za izravnalno energijo) na pregleden ter ekonomsko čim bolj učinkovit način.

(2) Operater trga skrbi za učinkovito komunikacijo s člani platforme za izravnalno energijo. V ta namen lahko povabi člane na skupno obravnavo določenih zadev v zvezi s platformo za izravnalno energijo.

4. člen (platforma za izravnalno energijo)

(1) Platforma za izravnalno energijo je tehnološko podprta organizirana oblika zbiranja in angažiranja ponudb za prodajo in nakup izravnalne energije z namenom izravnave odstopanj elektroenergetskega sistema na pregleden in ekonomsko čim bolj učinkovit način.

(2) Trgovanje na platformi za izravnalno energijo se izvaja preko trgovalne aplikacije, ki omogoča zbiranje ponudb za nakup in prodajo električne energije, preko katere sistemski operater (v nadaljnjem besedilu: OPS) kupuje in prodaja energijo, namenjeno izravnavi odstopanj elektroenergetskega sistema.

(3) Platforma za izravnalno energijo se izvaja kot sprotni trg.

(4) Udeleženci platforme za izravnalno energijo so: operater trga, OPS in člani platforme za izravnalno energijo.

5. člen (ravljanje na platformi za izravnalno energijo)

(1) Člani platforme za izravnalno energijo morajo ves čas delovanja na platformi za izravnalno energijo ravnati v skladu s temi pravili in pravili, ki urejajo delovanje trga z električno energijo.

(2) Člani platforme za izravnalno energijo morajo ravnati kot dobri strokovnjaki v skladu z dobrimi poslovnimi običaji.

(3) Člani platforme za izravnalno energijo morajo operaterju trga na njegovo pisno zahtevo v najkrajšem času dostaviti vse informacije oziroma dokumentacijo, ki so pomembni za zagotavljanje nemotenega delovanja platforme za izravnalno energijo in upravljanje tveganj platforme za izravnalno energijo kot celote.

6. člen (nakup OPS na platformi za izravnalno energijo)

OPS kupuje izravnalno energijo rezerve za nadomestitev (v nadaljnjem besedilu: RN) za namen sproščanja regulacijskih obsegov aRPF in rRPF na platformi za izravnalno energijo za potrebe kontrolnega območja Republike Slovenije.

7. člen (trgovalna aplikacija)

(1) Trgovanje na platformi za izravnalno energijo se izvaja na trgovalni aplikaciji, ki omogoča zbiranje ponudb za nakup in prodajo električne energije s strani članov platforme za izravnalno energijo ter sodelovanje OPS.

(2) Za vse posle, ki so sklenjeni na platformi za izravnalno energijo se šteje, da so sklenjeni za namen izravnave odstopanj v elektroenergetskem sistemu. Posli, ki jih OPS izvaja za namene nakupa ali prodaje energije za pokrivanje izgub v omrežju ali druge posle povezane z njegovo bilančno skupino, mora OPS v primeru skupnega organiziranja platforme za izravnalno energijo z drugim trgovanjem znotraj dneva izvajati v okviru ločenega računa za trgovanje.

(3) Člani platforme za izravnalno energijo morajo vsak zase zagotoviti zadostno tehnično opremo za nemoteno uporabo trgovalne aplikacije. V primeru tehničnih težav lahko pooblastijo izvajalca platforme za izravnalno energijo, da iz trga odstrani vse aktivne ponudbe člana, oziroma da v imenu člana platforme za izravnalno energijo vnese ponudbe, ki so sporočene pravočasno in v primernem formatu.

(4) V primeru tehničnih težav ali drugih motenj, ki onemogočajo normalno izvajanje platforme za izravnalno energijo, se trgovanje začasno prekine, o čemer se nemudoma obvesti člane platforme za izravnalno energijo po elektronski pošti.

(5) Trgovalna aplikacija mora biti zanesljiva. Za nemoteno delovanje mora biti organizirana ustrezna dežurna služba, ki skrbi za čimprejšnjo odpravo morebitnih napak.

(6) V primeru daljše prekinitve delovanja trgovalne aplikacije, lahko OPS nakup in prodajo izravnalne energije vrši s ponudniki bilateralno. Ob tem upošteva načela preglednosti in ekonomičnosti.

III. ČLANSTVO NA PLATFORMI OPERATERJA TRGA ZA IZRAVNALNO ENERGIJO

8. člen (članstvo na platformi za izravnalno energijo)

(1) Član platforme za izravnalno energijo lahko postane vsaka fizična ali pravna oseba, ki izpolnjuje pogoje, določene s temi pravili.

(2) Član bilančne sheme trga z električno energijo postane član platforme za izravnalno energijo s podpisom pogodbe o članstvu na platformi za izravnalno energijo.

(3) OPS je član platforme za izravnalno energijo s posebnim statusom.

(4) Operater trga objavi seznam članov platforme za izravnalno energijo na svoji spletni strani in ga redno posodablja.

9. člen

(pogoji za pridobitev članstva na platformi za izravnalno energijo)

(1) Pogoj za članstvo na platformi za izravnalno energijo je status člana bilančne sheme trga z električno energijo.

(2) Operater trga o članstvu na platformi za izravnalno energijo odloča na podlagi vloge za članstvo.

(3) V vlogi za članstvo mora vlagatelj predložiti podatke o registraciji poslovnega subjekta, kontaktne podatke, podatke, potrebne za finančno poravnavo in druge podatke člana platforme za izravnalno energijo, potrebne za delovanje na platformi za izravnalno energijo.

(4) Ob prijavi se šteje, da so dokazila, ki jih član bilančne sheme trga z električno energijo predloži v okviru članstva v bilančni shemi trga z električno energijo, veljavna tudi za članstvo na platformi za izravnalno energijo.

(5) Član bilančne sheme trga z električno energijo mora k vlogi priložiti tudi druga dokazila, ki jih zahteva operater trga.

(6) Član bilančne sheme trga z električno energijo mora v vlogi za članstvo na platformi za izravnalno energijo navesti tudi osebe, ki bodo odgovorne za podpis pogodbe ter za izvedbo trgovanja na platformi za izravnalno energijo. Član bilančne sheme trga z električno energijo mora obenem navesti pristojne osebe za finančno poravnavo na platformi za izravnalno energijo ter za sprejemanje zahtevkov za predložitev finančnih kritij posredovanih s strani klirinškega agenta.

10. člen

(pogodba o članstvu na platformi za izravnalno energijo)

(1) S pogodbo o članstvu na platformi za izravnalno energijo član platforme za izravnalno energijo z operaterjem trga uredi predvsem:

- članstvo na platformi za izravnalno energijo,
- čas trajanja pogodbe,
- prenehanje članstva,
- način sodelovanja na platformi za izravnalno energijo,
- način sodelovanja v poravnalnem sistemu klirinškega agenta.

(2) Članu bilančne sheme trga z električno energijo se pogodba o članstvu na platformi za izravnalno energijo posreduje v podpis v roku 15 dni od prejema popolne vloge.

(3) Član platforme za izravnalno energijo mora operaterja trga redno obveščati o vseh spremembah podatkov, ki jih je predložil ob pristopu na platformo za izravnalno energijo.

(4) Član platforme za izravnalno energijo je v roku 8 dni od podpisa pogodbe o članstvu na platformi za izravnalno energijo dolžan podpisati pogodbo o sodelovanju v poravnalnem sistemu klirinškega agenta.

11. člen

(prenehanje članstva in odpoved pogodbe o članstvu na platformi za izravnalno energijo)

(1) Članstvo na platformi za izravnalno energijo članu preneha:

- s pisno odpovedjo pogodbe o članstvu na platformi za izravnalno energijo,
- s prenehanjem članstva v bilančni shemi trga z električno energijo, oziroma z izključitvijo iz bilančne sheme trga z električno energijo,
- s prenehanjem članstva v poravnalnem sistemu klirinškega agenta ali
- če član platforme za izravnalno energijo v roku ne predloži zahtevanih finančnih kritij.

(2) Operater trga lahko odpove članu platforme za izravnalno energijo pogodbo o članstvu na platformi za izravnalno energijo:

- na podlagi obrazložene odpovedi pogodbe o članstvu na platformi za izravnalno energijo brez odpovednega roka,
- če član platforme za izravnalno energijo ne omogoči pregleda dokumentacije v zvezi s posli, ki jih je sklenil na platformi za izravnalno energijo,
- če član platforme za izravnalno energijo ne izpolnjuje svojih obveznosti ali
- če član platforme za izravnalno energijo krši ta pravila.

(3) Prenehanje in odpoved pogodbe o članstvu na platformi za izravnalno energijo operater trga objavi na svoji spletni strani.

12. člen

(začasno tehnično onemogočanje trgovanja na platformi za izravnalno energijo)

(1) Operater trga lahko članu platforme za izravnalno energijo začasno tehnično onemogoči trgovanje na platformi za izravnalno energijo:

- če član platforme za izravnalno energijo ne predloži zahtevnih finančnih kritij v roku,
- če član platforme za izravnalno energijo zamudi s plačilom finančnih obveznosti operaterju trga oziroma drugi osebi, ki ji je operater trga v izvajanje prenesel določene naloge,
- v primeru, da operater trga članu bilančne sheme trga z električno energijo začasno tehnično onemogoči delovanje na trgu z električno energijo skladno s pravili, ki urejajo delovanje trga z električno energijo ali
- na zahtevo Agencije za energijo.

(2) Začasno tehnično onemogočanje trgovanja na platformi za izravnalno energijo traja dokler niso odpravljeni razlogi iz prejšnjega odstavka.

13. člen

(skrbno ravnanje člana platforme za izravnalno energijo)

(1) Zaradi namena platforme za izravnalno energijo, zagotavljanja energije za izravnavo odstopanj v elektroenergetskem sistemu, morajo vsi člani platforme za izravnalno energijo pri svojem delovanju skrbeti, da se ta namen lahko uresniči.

(2) Člani platforme za izravnalno energijo se morajo vzdržati vsakršnih praks, ki bi lahko povzročile ali povzročijo nezmožnost zagotovitve energije za izravnavo odstopanj elektroenergetskega sistema.

(3) Za nedopustno ravnanje iz prejšnjega odstavka se šteje tudi prijava napovedanih odstopanj v istem obračunskem intervalu, kot je član platforme za izravnalno energijo sklenil posel na platformi za izravnalno energijo, s čimer ni izvedel dobave izravnalne energije, razen če član izkaže, da napovedano odstopanje ni nastalo zaradi poslov, povezanih s platformo za izravnalno energijo.

(4) V primeru suma, da član platforme za izravnalno energijo ravna v nasprotju s tem členom, operater trga o tem obvesti Agencijo za energijo, ki ukrepa skladno s pristojnostmi.

14. člen

(opozorila v primeru nedopustnega ravnanja člana platforme za izravnalno energijo)

V primeru, da član platforme za izravnalno energijo krši svojo obveznost iz prejšnjega člena, operater trga člana platforme za izravnalno energijo opozori na takšno ravnanje in o tem obvesti Agencijo za energijo.

IV. PRODUKTI IN PONUDBE NA PLATFORMI ZA IZRAVNALNO ENERGIJO

15. člen

(produkti na platformi za izravnalno energijo)

Na platformi za izravnalno energijo se trguje s produkti, ki jih določi operater trga po predhodni uskladitvi z OPS in njihov seznam skupaj s pojasnili objavi na svoji spletni strani. O spremembi nabora produktov za trgovanje mora operater trga obvestiti člane platforme za izravnalno energijo z objavo na svoji spletni strani najmanj trideset dni pred uveljavitvijo sprememb. Člani platforme za izravnalno energijo imajo možnost v roku desetih dni od objave podati operaterju trga komentarje na predlagane spremembe. V primeru, da po uskladitvi z OPS pride do sprememb, operater trga ponovi objavo, sicer pa sprememba stopi v veljavo na dan, ki je določen v objavi.

16. člen

(ponudbe na platformi za izravnalno energijo)

(1) OPS vnaša ponudbe za nakup ali prodajo električne energije za namene izravnave odstopanj v elektroenergetskem sistemu.

(2) Ponudbe, ki jih člani platforme za izravnalno energijo oddajo v okviru trgovanja znotraj dneva, lahko OPS sprejme kot ponudbe, oddane na platformi za izravnalno energijo.

(3) Vsi posli, sklenjeni s ponodbami OPS za namene izravnave odstopanj elektroenergetskega sistema, se štejejo kot posli, sklenjeni na platformi za izravnalno energijo.

(4) V primeru pomanjkanja ponudbe na platformi za izravnalno energijo, lahko OPS preko trgovalne aplikacije povabi člane platforme za izravnalno energijo k oddaji ponodb.

(5) Ponudbe članov platforme za izravnalno energijo na platformi za izravnalno energijo so anonimne.

17. člen

(vsebina ponodb)

- (1) Ponudba mora imeti pri vnosu v aplikacijo vsebovati naslednje elemente:
- produkt,
 - vrsto ponudbe, ki je lahko nakupna ali prodajna,

- vrsto omejitve izvrševanja ponudbe in tip ponudbe iz 18. člena teh pravil,
- ceno električne energije,
- količino električne energije in
- veljavnost ponudbe.

(2) Omejitve ponudb, kot so primeroma maksimalna cena, minimalna cena, maksimalna količina, minimalna količina, korak cene ponudbe in korak količine ponudbe, določi operater trga po predhodni uskladitvi z OPS in jih objavi na svoji spletni strani. O spremembi omejitev ponudb za trgovanje mora operater trga obvestiti člane platforme za izravnalno energijo preko svoje spletne strani najmanj trideset dni pred uveljavitvijo sprememb. Člani platforme za izravnalno energijo imajo možnost v roku desetih dni od objave podati operaterju trga komentarje na predlagane spremembe. V primeru, da po uskladitvi z OPS pride do sprememb, operater trga ponovi objavo, sicer pa sprememba stopi v veljavo na dan, ki je določen v objavi.

(3) Ponudba je lahko sprejeta le za celotno dolžino intervala.

18. člen **(vrste omejitve izvrševanja ponudb in tipi ponudb)**

Za produkte so na izbiro različne vrste omejevanja izvrševanja ponudb in tipi ponudb, ki jih določi operater trga po predhodni uskladitvi z OPS ter jih objavi na svoji spletni strani. O spremembi nabora omejevanja izvrševanja ponudb in tipov ponudb mora operater trga obvestiti člane platforme za izravnalno energijo preko svoje spletne strani najmanj trideset dni pred uveljavitvijo sprememb. Člani platforme za izravnalno energijo imajo možnost v roku desetih dni od objave podati operaterju trga komentarje na predlagane spremembe. V primeru, da po uskladitvi z OPS pride do sprememb, operater trga ponovi objavo, sicer pa sprememba stopi v veljavo na dan, ki je določen v objavi.

19. člen **(čas prejema in vrstni red ponudb)**

(1) Čas prejema ponudbe na platformi operaterja trga za izravnalno energijo je tista časovna oznaka, ki jo aplikacija platforme za izravnalno energijo dodeli pri vnosu ali spremembi ponudbe.

(2) Ponudba na platformi operaterja trga za izravnalno energijo ostane v veljavi tako dolgo, dokler ni v celoti sprejeta v okviru posla, odstranjena s strani udeleženca platforme za izravnalno energijo oziroma dokler ne poteče veljavnost ponudbe.

(3) Vrstni red v knjigi ponudb za posamezen produkt je določen po kriteriju "cena/časovna oznaka", torej tako, da imajo pri izvrševanju nakupnih ponudb prednost ponudbe z višjo ceno oziroma pri izvrševanju prodajnih ponudb prednost ponudbe z nižjo ceno. Če je v okviru iste cene več ponudb, imajo prednost ponudbe z manjšo časovno oznako.

20. člen **(časovni okvir oddajanja ponudb in sklepanja poslov)**

(1) Na platformi za izravnalno energijo se lahko oddajajo ali spreminjajo obstoječe ponudbe najkasneje do začetka intervala, na katerega se ponudbe nanašajo.

(2) Ponudbe se lahko v aplikacijo za platformo za izravnalno energijo vnašajo 24 ur na dan, sedem dni na teden. Natančne urnike trgovanja določi operater trga po predhodni uskladitvi z OPS in jih objavi na svoji spletni strani. O spremembi urnikov trgovanja mora operater trga obvestiti člane platforme za izravnalno energijo preko svoje spletne strani najmanj trideset dni pred uveljavitvijo sprememb. Člani platforme za izravnalno energijo imajo možnost v roku deset dni od objave podati operaterju trga komentarje na predlagane spremembe. V primeru, da po uskladitvi z OPS pride do sprememb, operater trga ponovi objavo, sicer pa sprememba stopi v veljavo na dan, ki je določen v objavi.

21. člen **(aktivacija ponudb na platformi za izravnalno energijo)**

OPS lahko obstoječe ponudbe sprejme oziroma vnaša ponudbe kadarkoli pred pričetkom intervala, na katerega se ponudbe nanašajo.

22. člen **(fizična poravnava)**

(1) S sprejetjem ponudbe s strani OPS za namene izravnave odstopanj v elektroenergetskem omrežju je sklenjen posel med OPS in ponudnikom na platformi za izravnalno energijo.

(2) Sklenjen posel se prijavi v obliki zaprte pogodbe pri operaterju trga skladno s pravili, ki urejajo delovanje trga z električno energijo.

V. OBVEŠČANJE IN POROČANJE

23. člen **(obveščanje)**

O sklenjenih poslih je udeleženec platforme za izravnalno energijo obveščen preko trgovalne aplikacije. Po potrebi operater trga obvesti udeleženca platforme za izravnalno energijo tudi preko telefona.

24. člen **(javna objava rezultatov)**

Operater trga rezultate trgovanja na platformi za izravnalno energijo javno objavi na svoji spletni strani. Operater trga objavi najmanj produkte ter njihove količine in cene.

25. člen **(poročila o platformi za izravnalno energijo)**

(1) Operater trga javno objavlja na svoji spletni strani naslednja poročila o platformi za izravnalno energijo:

- dnevna poročila o rezultatih trgovanja, predvsem količine in cene poslov iz trgovanja na platformi za izravnalno energijo,
- mesečna poročila o trgovanju na platformi za izravnalno energijo,
- obdobja poročila,
- evidenco članov platforme za izravnalno energijo.

(2) Operater trga o rezultatih in izvajanju platforme za izravnalno energijo redno poroča Agenciji za energijo in OPS.

VI. OBRAČUN IN FINANČNA PORAVNAVA SKLENJENIH POSLOV NA PLATFORMI ZA IZRAVNALNO ENERGIJO

26. člen (obračun in finančna poravnava)

(1) Obračun in finančno poravnavo terjatev in obveznosti iz naslova platforme za izravnalno energijo izvaja klirinški agent.

(2) Obračun in finančna poravnava sklenjenih poslov na platformi za izravnalno energijo se izvajata v skladu s pravili klirinškega agenta.

(3) Član platforme za izravnalno energijo postane udeleženec finančne poravnave na platformi za izravnalno energijo s podpisom pogodbe o sodelovanju v poravnalnem sistemu klirinškega agenta.

(4) V postopku obračuna in finančne poravnave na platformi za izravnalno energijo klirinški agent jamči za izpolnitev finančnih obveznosti za posle sklenjene na platformi za izravnalno energijo v obsegu predloženih in unovčljivih finančnih kritij.

27. člen (finančna kritja)

(1) Udeleženec finančne poravnave je dolžan položiti in vzdrževati finančno kritje kot zavarovanje za izpolnjevanje obveznosti iz naslova sodelovanja na platformi za izravnalno energijo v višini, obliki in rokih, kot je določeno s pravili klirinškega agenta.

(2) OPS kot izvajalec dejavnosti gospodarske javne službe dejavnost systemskega operaterja ni zavezan k predložitvi finančnih kritij.

28. člen (tržni nered, nezmožnost delovanja in višja sila)

Odgovornost, ukrepi in postopki v zvezi s tržnim neredom, nezmožnostjo delovanja in višjo silo so določeni v pravilih klirinškega agenta.

VII. PREHODNA IN KONČNI DOLOČBI

29. člen (možnost odstopa od Pogodbe o članstvu na platformi)

Člani platforme za izravnalno energijo lahko v petnajstih dneh od uveljavitve teh pravil odstopijo od Pogodbe o članstvu na platformi.

30. člen (prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavite teh pravil prenehajo veljati Pravila za izvajanje izravnalnega trga z elektriko (Uradni list RS, št. 97/14 in 28/17).

31. člen
(začetek veljavnosti)

Ta pravila začnejo veljati 1. januarja 2023.

Št. 2022/ENP/Pr-PIT/03
Ljubljana, dne 16. decembra 2022
EVA 2022-2430-0115

Mag. Borut Rajer
direktor